МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Елабужский институт (филиал)
Факультет филологии и истории

УТВЕРЖДАЮ
Директор Елабужского института КФУ
Мерзон Е.Е.
"___" _______________ 20___ г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Родная диалектология Б1.О.09.01.06

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Профиль подготовки: Родной язык и литература, иностранный язык
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский
Год начала обучения по образовательной программе: 2019
Автор(ы): Камаева Р.Б.
Рецензент(ы): Ахатова Зифа Фаритовна

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Даутов Г. Ф.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 20__г.
Учебно-методическая комиссия Елабужского института КФУ (Факультет филологии и истории):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 20__г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы

2. Место дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы высшего образования

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1. Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

4.2. Содержание дисциплины

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

6.1. Перечень компетенций с указанием этапов их формирования в процессе освоения образовательной программы и форм контроля их освоения

6.2. Описание показателей и критериев оценивания компетенций на различных этапах их формирования, описание шкал оценивания

6.3. Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы

6.4. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций

7. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

7.1. Основная литература

7.2. Дополнительная литература

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Камаева Р.Б. (Кафедра татарской филологии, Факультет филологии и истории)

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы

Выпускник, освоивший дисциплину, должен обладать следующими компетенциями:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОПК-4	Способен осуществлять духовно-нравственное воспитание обучающихся на основе базовых национальных ценностей
ПК - 4	Способен формировать у обучающихся умения анализировать, оценивать и сопоставлять языковые и художественные явления.

Выпускник, освоивший дисциплину:

Должен знать:

- основные территориальные диалекты татарского языка;
- особенности говоров татарского языка на разных языковых уровнях (фонетическом, морфологическом, синтаксическом и лексическом).

Должен уметь:

- применять полученные знания в профессиональной деятельности;
- анализировать записи диалектной речи;
- транскрибировать записи;
- анализировать диалектизмы, встречающиеся в произведениях художественной литературы.

Должен владеть:

методикой анализа диалектных явлений;

- навыком работы с диалектологическими словарями.

Должен демонстрировать способность и готовность:

-способен осуществлять духовно-нравственное воспитание обучающихся на основе базовых национальных ценностей;

-способен формировать у обучающихся умения анализировать, оценивать и сопоставлять языковые и художественные явления.

2. Место дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы высшего образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.О.09.01.06 Дисциплины (модули)" основной профессиональной образовательной программы 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) (Родной язык и литература, иностранный язык)" и относится к обязательным дисциплинам. Осваивается на 1 курсе в 2 семестре.

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) на 72 часа(ов).

Контактная работа - 36 часа(ов), в том числе лекции - 16 часа(ов), практические занятия - 20 часа(ов), лабораторные работы - 0 часа(ов), контроль самостоятельной работы - 0 часа(ов).

Самостоятельная работа - 36 часа(ов).

Контроль (зачёт / экзамен) - 0 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: зачет во 2 семестре.

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1 Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Кереш. Фән буларак татар диалектологиясе.	2	2	2	0	6
2.	Тема 2. Татар теленең диалектларга бүленеше	2	6	6	0	10
3.	Тема 3. Татар әдәбиятында диалекталь лексика	2	4	6	0	10
4.	Тема 4. Мәктәптә җирле диалект шартларында фонетика укыту	2	4	6	0	10
	Итого		16	20	0	36

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Кереш. Фән буларак татар диалектологиясе.

Диалектология турында төшенчә, аның бурычлары һәм әһәмияте.

Татар диалектологиясенең төп төшенчәләре һәм терминнары:диалект, сөйләш, урынчылык, изоглосса, диалектизм.

Татар диалектларын өйрәнүнең кыскача тарихы.

Диалектларны һәм сөйләшләрне өйрәнү методлары. Лингвистик география методы.

Монографик өйрәнү методы. Чагыштырма-тарихи метод.

Тема 2. Татар теленең диалектларга бүленеше

Диалектларга характерлы төп билгеләр.

Урта диалектның төп характерлы билгеләре.Казан арты, Минзәлә, Тау ягы, Бәрәңге, Дүртөйле, Туймазы, Кыйгы, Барда, Нократ, Камышлы, Касыйм, керәшен татарлары сөйләшләре.

Мишәр диалектының үзенчәлекләре. ц-лаштыручы, ч-лаштыручы һәм катнаш сөйләш группалары.

Көнбатыш Себер татарлары диалекты башка диалектлардан аермасы. Төмән, Тобол, Саз ягы, Тевриз, Ишим, Тара сөйләшләре.

Тема 3. Татар әдәбиятында диалекталь лексика

Әдәби әсәрләрдә диалекталь лексиканың кулланылышы.

Диалектизмнарны тәрҗемә итү үзенчәлекләре.

Татар язучыларының, шагыйрьләренең әсәрләрендә диалектизмнар, аларны русчага тәрҗемә итү үзенчәлекләре.

Татар язучыларының, шагыйрьләренең әсәрләрендә диалектизмнар, аларны русчага тәрҗемә итү үзенчәлекләре.

Тема 4. Мәктәптә җирле диалект шартларында фонетика укыту

Фонетик диалектизмнарны төркемләү

Диалектологик сүзлекләрнең төзелү принциплары.

Фонетик диалектизм төрләре

Диалектологик сүзлекләргә анализ. Диалектологик сүзлекләрнең төзелеш принциплары

Диалектологик атласка анализ.

Мәктәптә укучыларның диалекталь хаталарын бетерү буенча күнегүләр системасы төзү.

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу. Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Организация самостоятельной работы обучающихся регламентируется нормативными документами, учебно-методической литературой и электронными образовательными ресурсами, включая:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Порядок организации и осуществления образовательной деятельности по образовательным программам высшего образования - программам бакалавриата, программам специалитета, программам магистратуры (утвержден приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 5 апреля 2017 года №301).

Письмо Министерства образования Российской Федерации №14-55-996ин/15 от 27 ноября 2002 г. "Об активизации самостоятельной работы студентов высших учебных заведений"

Положение от 24 декабря 2015 г. № 0.1.1.67-06/265/15 "О порядке проведения текущего контроля успеваемости и промежуточной аттестации обучающихся федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Положение № 0.1.1.67-06/241/15 от 14 декабря 2015 г. "О формировании фонда оценочных средств для проведения текущей, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Положение № 0.1.1.56-06/54/11 от 26 октября 2011 г. "Об электронных образовательных ресурсах федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Регламент № 0.1.1.67-06/66/16 от 30 марта 2016 г. "Разработки, регистрации, подготовки к использованию в учебном процессе и удаления электронных образовательных ресурсов в системе электронного обучения федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Регламент № 0.1.1.67-06/11/16 от 25 января 2016 г. "О балльно-рейтинговой системе оценки знаний обучающихся в федеральном государственном автономном образовательном учреждении высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Регламент № 0.1.1.67-06/91/13 от 21 июня 2013 г. "О порядке разработки и выпуска учебных изданий в федеральном государственном автономном образовательном учреждении высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

6.1 Перечень компетенций с указанием этапов их формирования в процессе освоения образовательной программы и форм контроля их освоения

Этап	Форма контроля	Оцениваемые компетенции	Темы (разделы) дисциплины
Семестр 2			
	Текущий контроль		
1	Устный опрос	ПК - 4 , ОПК-4	1. Кереш. Фән буларак татардиалектологиясе. 2. Татар теленең диалектларга бүленеше 3. Татар әдәбиятында диалекталь лексика 4. Мәктәптә җирле диалект шартларында фонетика укыту
2	Письменная работа	ПК - 4 , ОПК-4	3. Татар әдәбиятында диалекталь лексика 4. Мәктәптә җирле диалект шартларында фонетика укыту
3	Тестирование	ПК - 4 , ОПК-4	1. Кереш. Фән буларак татардиалектологиясе. 2. Татар теленең диалектларга бүленеше 3. Татар әдәбиятында диалекталь лексика 4. Мәктәптә җирле диалект шартларында фонетика укыту
	Зачет		

6.2 Описание показателей и критериев оценивания компетенций на различных этапах их формирования, описание шкал оценивания

Форма контроля	Критерии оценивания				Этап
	Отлично	**Хорошо**	**Удовл.**	**Неуд.**	
Семестр 2					
Текущий контроль					

Форма контроля	Критерии оценивания				Этап
	Отлично	Хорошо	Удовл.	Неуд.	
Устный опрос	В ответе качественно раскрыто содержание темы. Ответ хорошо структурирован. Прекрасно освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован высокий уровень понимания материала. Превосходное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	Основные вопросы темы раскрыты. Структура ответа в целом адекватна теме. Хорошо освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован хороший уровень понимания материала. Хорошее умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	Тема частично раскрыта. Ответ слабо структурирован. Понятийный аппарат освоен частично. Понимание отдельных положений из материала по теме. Удовлетворительное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	Тема не раскрыта. Понятийный аппарат освоен неудовлетворительно. Понимание материала фрагментарное или отсутствует. Неумение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	1
Письменная работа	Правильно выполнены все задания. Продемонстрирован высокий уровень владения материалом. Проявлены превосходные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Правильно выполнена большая часть заданий. Присутствуют незначительные ошибки. Продемонстрирован хороший уровень владения материалом. Проявлены средние способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Задания выполнены более чем наполовину. Присутствуют серьёзные ошибки. Продемонстрирован удовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены низкие способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Задания выполнены менее чем наполовину. Продемонстрирован неудовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены недостаточные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	2
Тестирование	86% правильных ответов и более.	От 71% до 85 % правильных ответов.	От 56% до 70% правильных ответов.	55% правильных ответов и менее.	3
	Зачтено		**Не зачтено**		
Зачет	Обучающийся обнаружил знание основного учебно-программного материала в объеме, необходимом для дальнейшей учебы и предстоящей работы по специальности, справился с выполнением заданий, предусмотренных программой дисциплины.		Обучающийся обнаружил значительные пробелы в знаниях основного учебно-программного материала, допустил принципиальные ошибки в выполнении предусмотренных программой заданий и не способен продолжить обучение или приступить по окончании университета к профессиональной деятельности без дополнительных занятий по соответствующей дисциплине.		

6.3 Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы

Семестр 2

Текущий контроль

1. Устный опрос

Темы 1, 2, 3, 4

Сораулар:

1. Тел белеменең диалектология бүлеге нәрсәне өйрәнә?
2. Нәрсә ул диалект?
3.Татар теле нинди диалектларга бүленә?
4. Татар диалектологиясендә нинди төп терминнар кулланыла?
5.Дилектизмның нинди төрләре була?
6.Татар теле диалектлары һәм сөйләшләре белән кызыксыну кайсы чорга карый?
7.И.Гиганов, Н.Б.Атнометов, А.Г. Бессонов һәм башкаларның бу өлкәдә нинди хезмәтләре билгеле? Алар нәрсә белән әһәмиятле?
8.Көнбатыш Себер татарларының диалектын өйрәнү буенча нинди хезмәтләр билгеле?
9.Казан университеты галимнәреннән кемнәр татар диалектологиясен өйрәнүгә зур хезмәт куйган?

10.Диалектологияне өйрәнүдә нинди методлар кулланыла?
11.Лингвистик география методының төп максаты нәрсәдән гыйбарәт?
12.Монографик өйрәнү методының асылы нәрсәдән гыйбарәт?

2. Письменная работа

Темы 3, 4

Биремнәр.

1.Бирелгән текстларда Урта диалекты сөйләшләренең фонетик, лексик, грамматик үзенчәлекләрен билгеләргә.
2.Бирелгән текстларда Мишәр диалекты сөйләшләренең фонетик, лексик, грамматик үзенчәлекләрен билгеләргә.
3.Бирелгән текстларда Көнбатыш Себер татарлары диалекты сөйләшләренең фонетик, лексик, грамматик үзенчәлекләрен билгеләргә.
4.Бирелгән өзектән диалектизмнарны табарга, анализларга тәрҗемә варианты белән чагыштырып тәрҗемә ысулларын билгеләргә.
5.Укучылар сөйләмендәге диалекталь хаталарны булдырмау буенча күнегүләр системасын төзергә.
6. Диалектологик сүзлеккә анализ ясарга.
7.Диалектологик атласка анализ ясарга.
8. Диалектологияне өйрәнүдә кулланыла торган методларны санарга. Берсенә тулы характеристика бирергә.
9.Татар диалектологиясендә төп терминнарны атарга, билгеләмәләрен искә төшерергә.
10. Көнбатыш Себер татарларының диалектын өйрәнү буенча нинди хезмәтләр билгеле?

3. Тестирование

Темы 1, 2, 3, 4

1. ... диалектология дип атала.
а) Тел белеменең территориаль диалектларны һәм сөйләшләрне өйрәнә торган бүлеге?
б) Тел белеменең сөйләмә тел үзенчәлекләрен өйрәнә торган бүлеге?
в) Тел белеменең әдәби телне һәм диалектларны чагыштырып өйрәнә торган бүлеге?
2. Татар диалектологиясе... өйрәнә.
а) татар сөйләмә телен б) татар диалектларын һәм сөйләмә телен,
в) татар диалектларын һәм сөйләшләрен,
3. Диалект -
а) ул билгеле бер телнең профессиональ яки социаль уртаклык белән бәйләнгән, даими һәм турыдан-туры аралашып яшәүче теге яки бу дәрәҗәдә чикләнгән кешеләр тарафыннан кулланыла торган аерым бер төре?.
б) ул билгеле бер телнең территориаль, профессиональ яки социаль уртаклык белән бәйләнгән, даими һәм турыдан-туры аралашып яшәүче теге яки бу дәрәҗәдә чикләнгән кешеләр тарафыннан кулланыла торган аерым бер төре?.
в) ул билгеле бер телнең социаль уртаклык белән бәйләнгән, даими һәм турыдан-туры аралашып яшәүче теге яки бу дәрәҗәдә чикләнгән кешеләр тарафыннан кулланыла торган аерым бер төре?.
4. Хәзерге татар теле ... диалекттан тора.
а) дүрт б) ике в) өч
5. Гомумхалык татар теле ... берләштерә.
а) татар милләтенең әдәби телен, татар теленең барлык диалектларын һәм сөйләшләрен,
б) татар теленең барлык диалектларын һәм сөйләшләрен,
в) татар милләтенең әдәби телен һәм татар теленең барлык диалектларын
6. Татар Милли әдәби теленең формалашуында ? зур роль уйнаган.
а) урта диалект,б) мишәр диалекты, в) урта һәм мишәр диалекты.
7. Нигез диалект-
а) татар Милли әдәби теленең нигезенә яткан диалект ул,
б) татар теленең нигезенә яткан диалект ул,
в) татар халык теленең нигезенә яткан диалект ул.
8. Реликтлар-
а) телнең "калдык формалары",
б) сөйләшләрнең "калдык формалары",
в) диалектларның "калдык формалары".
9. Телнең диалектларга бүленешендә иң кечкенә берәмлек булып ... тора.
а) сөйләш, б) диалект, в) урынчылык
10. Телнең диалектларга бүленешендә иң зур берәмлек булып ... тора.
а) сөйләш, б) диалект, в) урынчылык
11. Изоглосса -
а) ул географик картада теге яки бу диалект аермасының таралу чикләрен күрсәтүче сызык.
б) ул лингвистик картада татарлар яши торган районнарның чикләрен күрсәтүче сызык,
в) ул лингвистик картада теге яки бу диалект аермасының таралу чикләрен күрсәтүче сызык,
12. ... диалектизмнар дип атала.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

а) сөйләмә телдә генә кулланыла торган һәм әдәби нормалардан читтә торучы, шулай ук аларга каршы куелучы тел үзенчәлекләре
б) Диалектларда гына кулланыла торган һәм әдәби нормалардан читтә торучы, шулай ук аларга каршы куелучы тел үзенчәлекләре
в) гади халык телендә генә кулланыла торган һәм әдәби нормалардан читтә торучы, шулай ук аларга каршы куелучы тел үзенчәлекләре
13. ... фонетик диалектизмнар дип санала.
а) Әдәби телдән аваз төзелешләре белән аерыла торган үзенчәлекләр
б) Әдәби телдән морфема составы белән аерыла торган үзенчәлекләр
в) Әдәби телдән кушымчалар белән аерыла торган үзенчәлекләр
14. ... морфологик диалектизмнар дип атала.
а) Әдәби телдән төрләндергеч кушымчалар белән аерыла торган үзенчәлекләр
б) Әдәби телдән төрләндергеч, төр ясагыч яки ясагыч кушымчалар белән аерыла торган үзенчәлекләр
в) Әдәби телдән төр ясагыч кушымчалар белән аерыла торган үзенчәлекләр
15. ... диалект лексикасын тәшкил итә.
а) Гомумхалык теленең барлык диалектларына һәм аларның урынчылыкларына хас булган барлык сүзләр
б) Гомумхалык теленең барлык диалектларына һәм аларның сөйләшләренә хас булган барлык сүзләр
в) Гомумхалык теленең барлык диалектларына һәм аларның сөйләшләренә, урынчылыкларына хас булган барлык сүзләр
16. ... диалектара яки сөйләшара сүзләр дип атала.
а) ике яки берничә диалекта, сөйләштә кулланыла торган сүзләр
б) ике яки берничә телдә кулланыла торган сүзләр
в) ике яки берничә урынчылыкта кулланыла торган сүзләр
17. ... саф лексик диалектизмнар дип йөртелә.
а) Үзләренең морфема составы белән әдәби телдә бөтенләй булмаган, территориаль диалектлар, сөйләшләр, урынчылыклар өчен генә характерлы сүзләр
б) Үзләренең аваз составы белән әдәби телдә бөтенләй булмаган, территориаль диалектлар, сөйләшләр, урынчылыклар өчен генә характерлы сүзләр
в) Үзләренең кушымчалары белән әдәби телдә бөтенләй булмаган, территориаль диалектлар, сөйләшләр, урынчылыклар өчен генә характерлы сүзләр
18. ... омоним диалектизмнар дип йөртелә.
а) Әдәби тел сүзләре белән Бер үк әйтелештә булып та, диалектларда әдәби телдәге мәгънәсен саклый торган сүзләр
б) Әдәби тел сүзләре белән Бер үк әйтелештә булып, әдәби телдә дә, диалектларда да шундый ук мәгънәләрдә кулланыла торган сүзләр
в) Әдәби тел сүзләре белән бер үк әйтелештә булып та, диалектларда бөтенләй башка мәгънәләрдә кулланыла торган сүзләр
19. ... лексик-морфологик диалектизмнар дип йөртеләләр.
а) Әдәби телдәге сүзләр белән уртак тамырлы, ләкин үзләренең сүз ясау модельләре буенча алардан аерыла торган сүзләр
б) Әдәби телдәге сүзләрдән үзләренең сүз ясау модельләре буенча алардан аерыла торган сүзләр
в) Әдәби телдәге сүзләр белән уртак тамырлы сүзләр
20. ...лексик-фонетик диалектизмнар дип йөртеләләр.
а) Әдәби телдә булган, ләкин морфема составын шактый үзгәрткән сүзләр
б) Фонетик йөзен шактый үзгәрткән сүзләр
в) Әдәби телдә булган, ләкин фонетик йөзен шактый үзгәрткән сүзләр
21. ... алынма диалектизмнар дип йөртеләләр.
а) Диалектларга башка теллләрдән кергән һәм әдәби телдә кулланыла торган сүзләр
б) Диалектларга башка теллләрдән кергән һәм әдәби телдә кулланылмый торган сүзләр
в) Диалектларга башка сөйләшләрдән кергән һәм әдәби телдә кулланылмый торган сүзләр
22. ... эмоциональ-экспрессив диалектизмнар дип йөртеләләр.
а) Эмоциональ-экспрессив буяулы булып, стилистик максатлар өчен кулланылучы диалекталь сүзләр
б) Эмоциональ-экспрессив буяулы булып, стилистик максатлар өчен кулланылучы профессиональ сүзләр
в) Эмоциональ-экспрессив буяулы булып, стилистик максатлар өчен кулланылучы гади сөйләм сүзләре
23. ... диалекталь фразеологик әйтелмәләргә керә.
а) Сөйләм телендә һәм диалектларда гына кулланыла торган ныгып калган берәмлекләр
б) Әдәби телдә һәм диалектларда кулланыла торган ныгып калган берәмлекләр
в) Әдәби телдә булмыйча, бары диалектларда гына кулланыла торган ныгып калган берәмлекләр
24. "Татар диалектологиясе"нең (1947) авторы
а) Л.Җәләй, б) Г. Әхәтов, в) Л.Т. Мәхмүтова
25. "Диалект западносибирских татар" (1963) китабының авторы
а) Л.Җәләй, б) Г. Әхәтов, в) Д.Г. Тумашева

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

26. "Опыт исследования тюркских диалектов" (1978) китабының авторы
а) Л.Т. Мәхмүтова б) Г. Әхәтов, в) Д.Г. Тумашева
27. ?Көнбатыш Себер татарлары теле. Грамматик очерк һәм сүзлек? (1961) китабының авторы
а) Л.Т. Мәхмүтова б) Г. Әхәтов,в) Д.Г. Тумашева
28. ?Көньяк Урал һәм Урал арты сөйләшләре? (1979) китабының авторы
а) Ф.Ю. Юсупов б) Г. Әхәтов, в) Д.Г. Тумашева
29. Татар диалектологиясе буенча беренче докторлык диссертациясен ... яклады
а) Л.Ш. Арсланов,б) Г.Әхәтовв) Л.Җәләй
30. Горький өлкәсендәге мишәр сөйләшен өйрәнгән галим
а) Ә.Юлдашевб) Р.Шакирова,в) Н.Борһанова
31. Типтәрләр телен өйрәнгән галим
а) Ә.Юлдашевб) Р.Шакирова,в) Н.Борһанова
32. Касыйм сөйләшен өйрәнгән галим
а) Д.Тумашева,б) Л. Мәхмүтова,в) Н.Борһанова
33. Чистай сөйләшен өйрәнгән галим
а) Д.Тумашева,б) Л. Мәхмүтова,в) Р.Мингулова
34. Диалектларны һәм сөйләшләрне өйрәнү методлары
а) чагыштыру методы, күзәтү, санау методлары,
б) лингвистик география методы, монографик өйрәнү методы, чагыштырма-тарихи метод,
в) монографик өйрәнү методы, чагыштырма-тарихи метод
35. "Татар теленең диалектологик атлас" ... төзелде.
а) Казанда,б) Мәскәүдә,в) Уфада
36.Диалектологик материалны җыйганда, түбәндәге методлар кулланыла
а) язып алу, әңгәмә методыб) анкета методы, әңгәмә методы
в) транскрипция белән язу, магнитофонда язу
37. Гомумхалык татар теле түбәндәге диалектларга бүленә
а) урта диалект, мишәр диалекты, б) мишәр диалекты, Көнбатыш Себер татарлары диалекты, в) урта диалект, мишәр диалекты, Көнбатыш Себер татарлары диалекты,
38.Мишәр диалекты ... бүленә
а) ц-лаштыручы, ч- лаштыручы һәм катнаш сөйләшләргә
б) ц-лаштыручы, ч- лаштыручы сөйләшләргә
в) ч-лаштыручы һәм катнаш сөйләшләргә
39. Көнбатыш Себер татарлары диалекты ? бүленә
а) Тевриз, Ишим, Тара сөйләшләренә
б) Тобол, Саз ягы, Тевриз, Ишим, Тара сөйләшләренә
в) Төмән, Тобол, Саз ягы, Тевриз, Ишим, Тара сөйләшләренә
40. Бәрәңге сөйләше ?керә
а) мишәр диалектынаб) урта диалектка, в) Көнбатыш Себер татарлары диалектына
41. Дүртөйле, Туймазы, Кыйгы сөйләшләре ... урнашкан
а) Башкортостанда,б) Татарстандав) Пермь өлкәсендә
42. Барда сөйләше
а) Мари республикасында б) Пермь өлкәсендә в) Башкортостанда,
43. Нократ сөйләше
а) Киров өлкәсендәб) Башкортостанда,в) Татарстанда
44. Камышлы сөйләше
а) Башкортостанда, б) Татарстандав) Куйбышев өлкәсендә
45. Тау ягы сөйләше
а) Татарстандаб) Башкортостанда,в) Пермь өлкәсендә
46. Урта диалект
а) җ-лаштыручы диалектб) й- лаштыручы диалект
в) җ-лаштыручы да, й-лаштыручы да диалект
47. Мишәр диалекты
а) җ-лаштыручы диалект б) й- лаштыручы диалект
в) җ-лаштыручы да, й-лаштыручы да диалект
48. Калгым кели, калма келим формалары ... хас
а) урта диалектка б) мишәр диалектынав) икесенә дә
49. Яңгырау б, д, ж, з, җ авазлары саңгыраулаштырыла
а) урта диалектта,б) мишәр диалектында,
в) Көнбатыш Себер татарлары диалектында
50. Татар теленең нигез диалекты
а) урта диалект,б) мишәр диалекты,

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

в) Көнбатыш Себер татарлары диалекты
51. күңгел (күңел), җиңгел (җиңел), янга (яңа), минга (миңа) дип сөйләшү ... хас
а) Минзәлә сөйләшенә,б) Казан арты сөйләшенә,в) Барда сөйләшенә
52. әчкеч (ачкыч), бәребер (барыбер), әч (ач), әчек (ачык) кебек сүзләрнең нечкәрү күренеше Казан арты сөйләшенең ... урынчылыгына хас
а) Әлмәт,б) Алабуга,в) Биектау, Арча
53. з авазының д-лаштырылуы ... хас
а) Казан арты сөйләшенә,б) Бәрәңге сөйләшенә,в) Минзәлә сөйләшенә
54. Бармай (бармый), килмәй (килми) дип сөйләү ... хас
а) Бәрәңге сөйләшенә,б) Минзәлә сөйләшенәв) Нократ сөйләшенә
55. Барың (барыгыз), килең (килегез) дип сөйләү ... хас
а) Бәрәңге сөйләшенә,б) Дүрт&#125 7;йле сөйләшенәв) Кыйгы сөйләшенә
56. Иҗек һәм сүз ахырында к,г авазларын һәмзәләштерү ... хас
а) Касыйм сөйләшенә,б) Минзәлә сөйләшенәв) Нократ сөйләшенә
57. -кый раслау кисәкчәсе ... еш кулланыла
а) Кыйгы сөйләшендә, б) Бәрәңге сөйләшендә, в) Минзәлә сөйләшендә
58. Увуляр к,г авазларын йомшартып әйтү ... күзәтелә
а) урта диалекта,б) мишәр диалектында,в) икесендә дә
59. ц-лаштыручы сөйләшләр
а) Чистай, Сергач, Чүпрәле, Мәләкәс б) Чистай, Сергач, Чүпрәле, Бөре буе
в) Чүпрәле, Бөре буе, Ләмбрә
60. тч-лаштыручы сөйләшләр
а) Чистай, Сергач, Чүпрәле, Мәләкәс б) Чистай, Сергач, Чүпрәле, Бөре буе
в) Төмәнәк, Бөре буе, Ләмбрә
61. Мишәр диалектының катнаш сөйләшләре
а) Кузнецк, Хвалын сөйләшләреб) Чүпрәле, Бөре буев) Чистай, Сергач
62. Төмәннәр, төмәнәкләр Башкортостанга ... күчеп утырган мишәрләр
а) Төмәннән б) Мордва республикасы Темников районыннан
в) Чувашстаннан
63. Типтәрләр ... керә
а) мишәр диалектынаб) Көнбатыш Себер татарлары диалектына
в) урта диалектка
64. Татар диалектологиясе дәреслегенең (Казан, 1984) авторы
а) Г. Әхәтов б) Д.Тумашевав) Ф.Юсупов
65. Азбар (абзар), каула (куала) кебек сүзләрдә ... күренеше күзәтелә
а) ассимиляцияб) диссимиляцияв) метатеза
66. Килегечче (килегезче), барыгыччы (барыгызчы) сүзләрендә ... күренеше күзәтелә
а) ассимиляция б) диссимиляция в) диэреза
67. Комбагыш, томбоек сүзләрендә ... күренеше күзәтелә
а) ассимиляция б) диссимиляция в) метатеза
68. Минзәлә сөйләшендә бәй, бәрәч, бәрәмәч сүзләре ... мәгънәсендә кулланылалар
а) кисәкчә,б) бәйлекв) ымлык
69. Быргыту (ыргыту), арткылы (аркылы) сүзләрендә ... күренеше күзәтелә
а) эпентезаб) диссимиляцияв) диэреза
70. Оззын, оллы, аппай сүзләрендә ... күренеше күзәтелә
а) ассимиляция б) диссимиляция в) геминация
71. Бәрәңге сөйләшендә калдым юк конструкциясенең заманы
а) киләчәк заман б) үткән заман в) хәзерге заман
72. Себер татарлары телендә кызылгат сүзе ... мәгънәсендә кулланыла
а) кызыл бөрлегән б) клюква в) кызыл карлыган
73. Минзәлә сөйләшендә карагат сүзе ... мәгънәсендә кулланыла
а) кара бөрлегән б) шомырт в) кара карлыган
74. Себер татарлары телендә муел сүзе ... мәгънәсендә кулланыла
а) җиләк-җимешб) шомыртв) бөрлегән
75. Касыйм сөйләшендә җиралма сүзе ... мәгънәсендә кулланыла
а) җиргә коелган алма,б) җиләк-җимеш в) бәрәңге
76. Касыйм сөйләше башкаларыннан ... белән аерылып тора
а) һәмзәләштерү б) саңгыраулаштыру
в) увуляр к, г авазларының булмавы
77. Миллек, пиннек сүзләре ... теленнән кергән
а) удмурт б) чуаш в) рус

78.Ызба сүзе ...кулланыла
а) урта диалекта б) мишәр диалектында в) Көнбатыш Себер татарлары диалектында
79. Мишәр диалектындагы картау сүзе .... теленнән кергән
а) удмурт б) марив) рус
80. Бакрач, уҗау сүзләре ... белдерәләр
а) бер үк мәгънәне (аш чүмече) б) төрле мәгънәне в) тәлинкә мәгънәсен
81. Диалектология фәненең өйрәнү объекты
а) җирле диалектлар б) халык теле в) әдәби тел
82.Диалектларда алынмалар .... .
а) кулланылаб) кулланылмый
83. "Татар халкы теленең барлыкка килүе" (Казан, 1977)? дигән хезмәтнең авторы
а) В.Хаковб) Г.Саттаровв) М.Зәкиев
84. Түбән Кама керәшеннәренең сөйләшен ? өйрәнгән
а) Ф.Юсуповб) Ф.Баязитовав) Л.Арсланов
85. Нократ сөйләшен ... өйрәнгән
а) Н.Борһановаб) Ф.Юсуповв) Л.Арсланов
86. Тау ягы сөйләшен ... өйрәнгән
а) Д. Тумашеваб) Л.Җәләйв) Н.Борһанова
87. Пермь татарлары телен ... өйрәнгән
а) Д. Тумашеваб) Д.Рамазановав) Л.Җәләй
88. Урта Урал татарлары телен ... өйрәнгән
а) Д.Сарманаева б) Н.Борһанова в) Л.Арсланов
89. Камышлы сөйләшен ... өйрәнгән
а) Д. Тумашеваб) Л.Җәләй, в) Г.Якупова
90. Татар теленең диалектологик сүзлекләре ? төзелде
а) КДУ да, б) ТДГПУда, в) Татарстан фәннәр академиясендә

Зачет

Вопросы к зачету:
1.Татар диалектологиясенең төп өйрәнү объекты.
2.Диалектларны өйрәнүнең теоретик һәм практик әһәмияте.
3.Кабилә теле, хәлык теле, милли тел турында төшенчә.
4.Диалектология фәнендә кулланыла торган төп терминнар.
5.Диалектларның әдәби телгә мөнәсәбәте.
6.Татар диалектларын өйрәнү тарихы
7.Диалектларны өйрәнү методлары
8.Татар теленең төп диалектлары.
9.Урта диалектның төп лингвистик үзенчәлекләре.
10.Урта диалектның төп сөйләшләре.
11.Казан арты сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
12.Минзәлә сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
13.Дүртөйле сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
14.Туймазы сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
15.Тау ягы сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
16.Касыйм сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
17. Бәрәңге сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
18.Нократ сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
19.Барда сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре
20.Камышлы сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
21. Кыйгы сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
22. Керәшен сөйләшенең төп лингвистик үзенчәлекләре.
23. Мишәр диалекты, аның төп сөйләшләре.
24. Мишәр диалектының ц-лаштыручы сөйләшләре.
25. Мишәр диалектының тч-лаштыручы сөйләшләре.
26. Мишәр диалектының катнаш сөйләшләре.
27. Көнбатыш Себер татарлары диалектының төп сөйләшләре.
28. Көнбатыш Себер татарлары диалектының төп лингвистик үзенчәлекләре.
29.Мәктәптә җирле диалект шартларында татар теле укыту.
30. Әдәби әсәрләрдә диалект лексикасының кулланылышы.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

6.4 Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций

В КФУ действует балльно-рейтинговая система оценки знаний обучающихся. Суммарно по дисциплине (модулю) можно получить максимум 100 баллов за семестр, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов.

Для зачёта:

56 баллов и более - "зачтено".

55 баллов и менее - "не зачтено".

Для экзамена:

86 баллов и более - "отлично".

71-85 баллов - "хорошо".

56-70 баллов - "удовлетворительно".

55 баллов и менее - "неудовлетворительно".

Форма контроля	Процедура оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций	Этап	Количество баллов
Семестр 2			
Текущий контроль			
Устный опрос	Устный опрос проводится на практических занятиях. Обучающиеся выступают с докладами, сообщениями, дополнениями, участвуют в дискуссии, отвечают на вопросы преподавателя. Оценивается уровень домашней подготовки по теме, способность системно и логично излагать материал, анализировать, формулировать собственную позицию, отвечать на дополнительные вопросы.	1	15
Письменная работа	Обучающиеся получают задание по освещению определённых теоретических вопросов или решению задач. Работа выполняется письменно и сдаётся преподавателю. Оцениваются владение материалом по теме работы, аналитические способности, владение методами, умения и навыки, необходимые для выполнения заданий.	2	15
Тестирование	Тестирование проходит в письменной форме или с использованием компьютерных средств. Обучающийся получает определённое количество тестовых заданий. На выполнение выделяется фиксированное время в зависимости от количества заданий. Оценка выставляется в зависимости от процента правильно выполненных заданий.	3	20
Зачет	Зачёт нацелен на комплексную проверку освоения дисциплины. Обучающийся получает вопрос (вопросы) либо задание (задания) и время на подготовку. Зачёт проводится в устной, письменной или компьютерной форме. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания, навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий.		50

7. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

7.1 Основная литература:

1.Арсланов Л.Ш. Очерки по диалектологии и ономастике: Избранные труды/Л.Ш.Арсланов. - Елабуга: ЕГПУ, 2009. - 240 с. - [21 экз.].

2.Рамазанова Д.Б. Татар диалектларыннан сөйләү үрнәкләре: хрестоматия. - Казан: Татар кит.нәшр., 2011. - 565. - [20 экз.]

3.Татар халык сөйләшләре: Ике китапта: Беренче китап/ Ф.С. Баязитова, Д.Б.Рамазанова, Т.Х.Хәйретдинова һ.б. - Казан: Мәгариф, 2008. - 463 б.- 163-89.- [50экз.]

4.Татар теленең зур диалектологик сүзлеге / төз.:Ф.С.Баязитова, Д.Б.Рамазанова, З.Р.Садыйкова, Т.Х.Хәйретдинова. - Казан: Татар.кит.нәшр., 2009. - 839 б.- [10 экз].

5.Кадирова Д. М. Отражение диалектной лексики татарского языка в произведениях Э.С.Касимова /Д.М.Кадирова //Татарское языкознание в контексте Евразийской гуманитарной науки: Материалы Международной научно-практической конференции (Казань, 1-4 ноября 2016 г.). - С 174-177. - URI: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/handle/net/109334

7.2. Дополнительная литература:

1.Әхәтов Г.Х. Татар диалектологиясе: югары уку йорты студентларыөчен дәреслек/ Ред. Ә.З.Тенишев. - Казан: Татар кит. нәшр., 1984. - 215 б. - [60 экз.].

2.Мечковская Н.Б. Общее языкознание.Структурная и социальная типология языков: учеб.пособие для студентов филологических и лингвистических специальностей / Н.Б.Мечковская. - 7-е изд. - М. : Флинта-Наука, 2009. - 312с. - 160-03.- [5 экз.].

3.Мугтасимова Г.Р. Лексика татарских народных пословиц (устаревшая лексика, диалектизмы и русско-европейские заимствования): автореф. дис. ? канд. филол. наук: 10.02.02. - 25 с. -URI: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/handle/net/31820

4.Юсупов Ф. Ю. Татарский диалектный язык: некоторые итоги системно-синхронных исследований/ Ф.Ю.Юсупов//Татарское языкознание в контексте Евразийской гуманитарной науки: Материалы Международной научно-практической конференции (Казань, 1-4 ноября 2016 г.). - С .456-459. - URI: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/handle/net/109393

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

Сафиуллина Ф.С. Татар теленең лексикологиясе - http://old.kpfu.ru/

Татарская электронная библиотека - http://kitap.net.ru/

Татарча сүзлекләр - https://tt.wikipedia.org/

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

Вид работ	Методические рекомендации
лекции	Лекция является главным звеном дидактического цикла обучения. Ее цель - формирование ориентировочной основы для последующего усвоения студентами учебного материала. На лекциях студентам необходимо осмысленно воспринимать материал, делать краткие записи, задавать вопросы в случае непонимания отдельных положения, т.е. работать в интерактивном режиме с лектором.
практические занятия	Для подготовки к практическим занятиям необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе; необходимо стремиться не к заучиванию материала лекции или учебника, а к его осмыслению, попытке связать изучаемый материал со знаниями из области литературоведения и лингвистики, истории языка и литературы и др.
самостоятельная работа	Самостоятельная работа студентов по курсу направлена на закрепление и углубление знаний, полученных на лекционных и семинарских занятиях, а также на развитие у студентов творческих навыков, инициативы, умения организовывать свое время. При выполнении плана самостоятельной работы студенту необходимо не только прочитать теоретический материал в учебниках и учебных пособиях, указанных в библиографических списках, но и планомерно развивать оперативную память, совершенствовать умения работать со справочными материалами, включая электронные источники.
тестирование	Тестирование проходит в письменной форме или с использованием компьютерных средств. Обучающийся получает определённое количество тестовых заданий. На выполнение выделяется фиксированное время в зависимости от количества заданий. Оценка выставляется в зависимости от процента правильно выполненных заданий.
устный опрос	При подготовке к устному опросу необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе; необходимо стремиться не к заучиванию материала лекции или учебника, а к его осмыслению, попытке связать изучаемый материал со знаниями из области литературоведения и лингвистики, истории языка и литературы и др. - необходимо изложить основные аспекты проблемы не только грамотно, но и в соответствии с той или иной логикой (хронологической, тематической, событийной и др.);
письменная работа	Письменная работа студентов по курсу направлена на закрепление и углубление знаний, полученных на лекционных и семинарских занятиях, а также на развитие у студентов творческих навыков, инициативы, умения организовывать свое время. При выполнении работы студенту необходимо не только прочитать теоретический материал в учебниках и учебных пособиях, указанных в библиографических списках, но и планомерно развивать оперативную память, совершенствовать умения работать со справочными материалами, включая электронные источники.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Вид работ	Методические рекомендации
зачет	Подготовка к зачету должна осуществляться на основе лекционного материала, материала практических занятий с обязательным обращением к основным учебникам по курсу. Необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе. Зачет нацелен на комплексную проверку освоения дисциплины, проводится в устной, письменной или компьютерной форме. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания, навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий.

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

Освоение дисциплины "Родная диалектология" предполагает использование следующего программного обеспечения и информационно-справочных систем:

Операционная система Microsoft Windows Professional 7 Russian

Пакет офисного программного обеспечения Microsoft Office 2010 Professional Plus Russian

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, учебно-методические комплексы, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования (ФГОС ВО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе Издательства "Лань" , доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС Издательства "Лань" включает в себя электронные версии книг издательства "Лань" и других ведущих издательств учебной литературы, а также электронные версии периодических изданий по естественным, техническим и гуманитарным наукам. ЭБС Издательства "Лань" обеспечивает доступ к научной, учебной литературе и научным периодическим изданиям по максимальному количеству профильных направлений с соблюдением всех авторских и смежных прав.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента", доступ к которой предоставлен обучающимся. Многопрофильный образовательный ресурс "Консультант студента" является электронной библиотечной системой (ЭБС), предоставляющей доступ через сеть Интернет к учебной литературе и дополнительным материалам, приобретенным на основании прямых договоров с правообладателями. Полностью соответствует требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования к комплектованию библиотек, в том числе электронных, в части формирования фондов основной и дополнительной литературы.

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

Освоение дисциплины "Родная диалектология" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

При необходимости в образовательном процессе применяются следующие методы и технологии, облегчающие восприятие информации обучающимися инвалидами и лицами с ограниченными возможностями здоровья:

- создание текстовой версии любого нетекстового контента для его возможного преобразования в альтернативные формы, удобные для различных пользователей;

- создание контента, который можно представить в различных видах без потери данных или структуры, предусмотреть возможность масштабирования текста и изображений без потери качества, предусмотреть доступность управления контентом с клавиатуры;

- создание возможностей для обучающихся воспринимать одну и ту же информацию из разных источников - например, так, чтобы лица с нарушениями слуха получали информацию визуально, с нарушениями зрения - аудиально;

- применение программных средств, обеспечивающих возможность освоения навыков и умений, формируемых дисциплиной, за счёт альтернативных способов, в том числе виртуальных лабораторий и симуляционных технологий;

- применение дистанционных образовательных технологий для передачи информации, организации различных форм интерактивной контактной работы обучающегося с преподавателем, в том числе вебинаров, которые могут быть использованы для проведения виртуальных лекций с возможностью взаимодействия всех участников дистанционного обучения, проведения семинаров, выступления с докладами и защиты выполненных работ, проведения тренингов, организации коллективной работы;

- применение дистанционных образовательных технологий для организации форм текущего и промежуточного контроля;

- увеличение продолжительности сдачи обучающимся инвалидом или лицом с ограниченными возможностями здоровья форм промежуточной аттестации по отношению к установленной продолжительности их сдачи:

- продолжительности сдачи зачёта или экзамена, проводимого в письменной форме, - не более чем на 90 минут;

- продолжительности подготовки обучающегося к ответу на зачёте или экзамене, проводимом в устной форме, - не более чем на 20 минут;

- продолжительности выступления обучающегося при защите курсовой работы - не более чем на 15 минут.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной язык и литература, иностранный язык .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ